

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΣΙΣ

Εἶνε γλυκύτερον νὰ ἐλπίζῃ τις ἢ νὰ ἐνθυμῆται;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Αἱ ἀπαντήσεις ὡς προθύμως ἀπέστειλαν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀναγνώσται καὶ ἀναγνώστριαι τῆς Ἑστίας εἶνε ὅχι ὀλιγώτεραι τῆς ἐκατοντάδος. Ἐκ τούτων τινὲς εἶνε ἀπλαῖ ψῆφοι ὑπὲρ τῆς ἐλπίδος ἢ ὑπὲρ τῆς ἀναμνήσεως ἐν καὶ ἢ ἐν ὅχι λακωνικὰ καὶ ἄνευ αἰτιολογίας τινός, δυνάμενα νὰ φέρωσιν ἀποτέλεσμα εἰς ἐκλογάς, ἀλλ' ὅχι καὶ εἰς τοιοῦτο λεπτόν ψυχολογικὸν ζήτημα.

Αἱ λοιπαὶ ἀπαντήσεις εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πολὺλογοι. Καὶ ἄλλαι μὲν καταλήγουσιν εἰς συμπέρασμα, ἄλλαι δὲ λοξοδρομοῦσαι εἰς οὐδὲν καταλήγουσι, τινὲς δὲ καὶ οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὸ τεθὲν ἐρώτημα.

Ἐννοεῖται ὅτι αἱ τελευταῖαι αὐταὶ οὐδ' ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν. Ἀπορῶ δὲ καὶ πῶς ἐστάλησαν, ἐνῶ ἡ ἐρώτησις ἦτο πολὺ σαφής. Οἱ ἀποστολεῖς αὐτῶν θὰ εἶνε βεβαίως ἐκ τῶν μακαρίων ἐκείνων θνητῶν, οἱ ὅποιοι λέγουσιν ἀπροσέκτως ὅ,τι τύχη ἐκ φόβου μὴ νομισθῶσι μωροὶ ἐὰν σιωπήσωσιν.

Ἐκ τῶν ὑπολειπομένων οἱ μὲν ἀπέστειλαν ἰδίας γνώμας, ὡς λέγουσιν, ἄλλοι δὲ ἐδανείσθησαν τοιαύτας ἐκ συγγραφέων, δηλοῦντες οὕτω ὅτι παραδέχονται αὐτάς. Γενικώτερον κρίνων ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος, ἐκ τοῦ ὅφους, ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ χάρτου, εὐρίσκω ὅτι ὑπὲρ τῆς ἀναμνήσεως ἀποφαίνονται μᾶλλον οἱ ὠρίμου ἡλικίας, ὑπὲρ τῆς ἐλπίδος δὲ οἱ νεώτεροι — ὅλαι δ' αἱ γυναῖκες σχεδὸν φαίνονται σύμφωνοι πρὸς τὴν τελευταίαν γνώμην, μὴ διακρινόμεναι ἀνέκαθεν διὰ τὸ μνημονικὸν των.

Θὰ σταχυολογήσω ἐκ τῶν ἀπαντήσεων τὰς ἐκφραστικωτέρας, ἐκείνας αἱ ὁποῖαι λέγουσι κατὰ νέον, καὶ δὲν ὁμοιάζουν πολὺ μεταξὺ των καὶ θὰ κάμω ἀρχὴν ἀπὸ γυναῖκα ἥτις μόνη δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὰς λοιπὰς :

— Αἱ ἐλπίδες εἶνε γλυκύτεραι κατὰ τὰ πρῶτα εἴκοσι ἐτὴ τῆς ἡλικίας, ὅτε δὲν ἔχομεν ἀκόμη ἀναμνήσεις. Κατόπιν ὅμως, τί γλυκύτερον τῶν ἀναμνήσεων! Πόσον διαρκέστεραι τῶν ἐλπίδων εἶνε αὐταί, καὶ πόσον ὑπέρτεραι τῆς πραγματικότητος! Καθ' ὅσον δὲ προχωρεῖ ἡ ἡλικία, καὶ ἂν ζῶμεν ἐν πλήρει ἀνέσει καὶ εὐτυχίᾳ, πῶς καὶ αὐτὸ τὸ ταλαιπωρημένον καὶ ἀτυχὲς παρελθὸν καλλύνεται θεωρούμενον διὰ τῶν διόπτρων τῆς μνήμης!

Κ(πολις

Εῶα

Ἀνὴρ ὠρίμου ἡλικίας καὶ πνεύματος φιλοσοφικωτάτου ἀντίθετα φρονεῖ:

— Ὅρθον κρίνω τὸ τοῦ ποιητοῦ :

... un ben sperato
è maggior che ottenuto.

Κύθηρα

N. Σ.

Μετὰ νεανικῆς εὐγλωττίας ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς ἐλπίδος καὶ ἕτερος :

— Ὁ ἀνθρώπινος βίος εἶνε ταξείδιον, καθ' ὃ ἐγκαταλείποντες ἐξ ἀναποδράστου ἀνάγκης διὰ παντός χώραν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπὶ τινα χρόνον ἐζήσαμεν, μεταβαίνομεν εἰς ἄλλην ἀγνωστον ἡμῖν γῆν. Καθ' ἅπαν τὸ διάστημα τοῦ ταξείδιου εὐρισκόμεθα ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀναμνήσεως καὶ τῆς ἐλπίδος. Ἡ μὲν ἀνάμνησις γεννᾷ ἐν ἡμῖν συναίσθημα πικρίας καὶ μελαγχολίας τοσοῦτο μεῖζον ὅσον μᾶλλον εὐάρεστος ὑπῆρξεν ὁ ἐν τῇ ἐγκαταλειφθείσῃ χώρᾳ βίος ἡμῶν. Τούναντιον δὲ ἡ ἐλπίς, ἣν ἔχομεν περὶ τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα θέλομεν εὖρη ἐν τῇ ἀγνώστῃ χώρᾳ, περιβαλλομένη μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου τῆς ἀγνοίας γοήτρου, ὅπερ συνήθως ἐπαυξάνει πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μας καὶ τὰ κοινότερα τῶν ἀγαθῶν καὶ μεταφέρει ἡμᾶς εἰς σφαῖραν πολὺ ὑψηλοτέραν καὶ ἰδανικωτέραν τοῦ πραγματικοῦ, εἶνε εὐχάριστος καὶ γλυκεῖα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ὠραιότερα ἐλπίς ἐπιφέρει λύπην ἅμα ὡς μεταβληθῇ εἰς πραγματικότητα, ἅμα τούτέστιν ἀρχίση νὰ ἀντικαθίσταται ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως.

Λιδωρίκιον

Σ. Σ.

Καὶ μία ἐπιφυλακτικὴ γνώμη :

— Εἶνε γλυκύτερα ἡ ἐνθύμησις διὰ τὸν εὐτυχούντα καὶ ἡ ἐλπίς διὰ τὸν ἀτυχῆ, ὡς τὰ τρόπαια διὰ τὸν νικητὴν καὶ τὰ σωσίδια διὰ τὸν ναυαγόν.

Ἀθῆναι

Γ. Ν. Κφ.

Ἄλλος πάλιν πανηγυρικὸς τῆς ἐλπίδος :

— Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον, ἡ ἀνάμνησις καὶ ἡ ἐλπίς εἶνε οἱ δύο πόλοι ἐν τῇ ἀενάῃ στροφῇ τοῦ ἀνθρώπινου βίου. Μεταξὺ αὐτῶν ὅμως, μεθ' ὅσα καὶ ἂν λέγῃ ὁ Μυσὴ ἐν τῷ θαυμασίῳ ποιήματι « Ἡ Ἀνάμνησις » ὑποστηρίζω ὅτι εἶνε αὕτη γλυκύτερα καὶ τῆς ἀπολαύσεως, νομίζω ὅτι ὑπάρχει ἡ ἐξῆς διαφορά : Ἐν τῷ μέλλοντι, μεθ' ὅσας πικρίας καὶ ἂν ἔχωμεν δοκιμάσῃ, διαβλέπομεν πάντοτε σχετικὴν τοῦλάχιστον εὐτυχίαν, ἄμικτον λύπης, ἣν οὐτε φανταζόμεθα καὶ, διότι ἡ ἐλπίς, ἡ ἀχώριστος αὕτη τοῦ βίου συνοδός, παριστᾷ ἡμῖν τοῦτον ἐν τῷ μέλλοντι ὑπὸ τὰς θελκτικωτέρας ἀπόψεις καὶ μόνον ὑπ' αὐτάς, ἐνῶ τούναντιον ἡ ἀνάμνησις, ἀναπαριστῶσα ἡμῖν τὰς ὀλίγας εὐτυχεῖς στιγμὰς, ὧν τυχὸν ἀπηλαύσαμεν, ἐπαυφέρει συγχρόνως ἐν τῷ νῶ ἡμῶν τόσας πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεις, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων αἱ ὀλίγαι ἐκεῖναι στιγμαὶ ἀποτελοῦσι σπανιωτάτας καὶ λίαν ἀπομακρυσμένας ἀλλήλων ὁάσεις εὐτυχίας ἐν τῇ ἀπεράντῳ τῆς δυστυχίας ἐρήμῳ. Ἐὰν ἦτο δυνατόν ἡ λήθη νὰ ἀπαλείφῃ ἐν ἡμῖν τὰ ἔχνη τῆς δυστυχίας, σεβομένη τὰς εὐτυχεῖς στιγμὰς, τότε μόνον ἡ ἀνάμνησις θὰ ἐξισοῦτο πρὸς τὴν ἐλπίδα, ὑποθέτω δὲ ὅτι τοῦτο ἦτι παραπλήσιον εἶχεν ἐν τῷ νῶ ὁ Ἰταλὸς στρατηγὸς Cialdini ὅτε ἔγραψέ που : Les souvenirs embellissent la vie ; l'oubli seul la rend possible.

Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων πείθεμαι ὅτι εἶνε γλυκύτερον νὰ ἐλπίζῃ τις παρὰ νὰ ἐνθυμῆται.

Λευκάς

Κυρία Α. Σ.

Ἄλλὰ εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν τῆς Κυρίας αὐτῆς εὐθὺς ἀπαντᾷ ἄλλη :

— Εἶνε γλυκεῖα ἡ ἀνάμνησις ἣτις ταμιεύει ὁ τι εὐάρεστον καὶ ἀπορρίπτει πᾶν τὸ ἀνιαρόν. Κατὰ τὸν ποιητὴν :

Λησμονεῖται ἡ δόδυν·

Ἡ χαρὰ δὲν λησμονεῖται.

Κέρκυρα

Δεσποινὴς Ρ.

Μετὰ ἰδιαίτερας εὐχαριστήσεως ἐπὶ εὐώδους κυανοῦ χάρτου ἀναγινώσκω διὰ λεπτοῦ χαρακτῆρος τὴν ἐξῆς γνώμην, ἔχουσιν καὶ πρωτοτυπίαν τινά :

— Αἱ γλυκύτεραι ἐλπίδες ἔχουσιν ὡς πηγὴν τῶν τὰς ἀναμνήσεως.

Ἀθῆναι

Λευκάνθεμον

Καὶ εὐρίσκω τρεῖς τίςσραξ ἀκόμη ἀπαντήσεις, αἵτινες ἐπιμόνως σχετίζουσι τὴν ἀνάμνησιν πρὸς τὴν ἐλπίδα :

Ἡ ἐλπίς εἶναι ἀνακατοπτρισμὸς τῆς ἀναμνήσεως.

Πάτρι

Χ'

— Ἡ ἐλπίς εἶνε τὸ ἄνθος καὶ ἡ ἀνάμνησις ὁ καρπός. Γλυκὺ τὸ ἄρωμα τοῦ ἄνθους, γλυκυτέρα ἡ γεῦσις τοῦ καρποῦ.

Σμύρνη

Εἷς Ἀναγνώστης

— Ἡ ἐλπίς σπείρει καὶ ἡ ἀνάμνησις θερίζει.

Ὁδησσός

Ἑλληνίς

— Δὲν εἶνε γλυκεῖα ἡ ἀνάμνησις, ὅταν δὲν συνυπάρχῃ καὶ ἡ ἐλπίς.

Πυργός

Ἐπαρχιώτης

Καὶ διαφοροὶ ἀντιμαχόμεναι γινώμαι :

— Ἡ ἐλπίς εἶνε κατ' ἄμωρον, ἀερῶδες, ἀόριστον — ἡ ἀνάμνησις εἶνε ὠρισμένη, ἔχει σχῆμα, μορφὴν ἰδίαν καὶ ἐγὼ εἶμαι . . .

Θετικὸς ἄνθρωπος

— Κατὰ τὸν Σαμόφορ : « Ἡ ἐλπίς εἶνε ἀγύρτης καὶ ἀπαταιῶν. Ἐγὼ ἤρχισα νὰ εἶμαι εὐτυχὴς ἀφ' ὅτου ἔχασα τὴν εὐτυχίαν ». Καὶ ἐγὼ ἐπίσης.

Μυτιλήνη

Ἀνώνυμος

— Μόνον ὁ ἔχων ἐλέγχους συνειδήσεως εὐρίσκει πικρίαν ἐν τῇ ἀναμνήσει.

Βραῖλα

Ἀθῶος

— Δὲν συμφωνῶ μετὰ τὴν γνώμην τῆς Σαρτορύ ὅτι : « Εἶνε πικρὰ ἡ ἐνθύμησις ἀγαθοῦ τὸ ὅποιον δὲν ἔχομεν πλέον. Ὅταν τὸ ἐνθυμούμεθα τὸ χάνομεν ἄλλην μίαν φορὰν ». Νομίζω ἴσα ἴσα ὅτι ὁσάκις ἐνθυμού-

μεθα ἀπολεσθὲν ἀγαθὸν τὸ ἀνακτῶμεν, τὸ σώζομεν ἐκ τῆς ἀπωλείας.

Πειραιεύς

Εὐέλπις

— Δύναται τις νὰ ζήσῃ ἄνευ ἀναμνήσεων ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἄνευ ἐλπίδων.

Σῆρος

Γερροτοκόρη

— Ἡ ἀνάμνησις εἶνε ὁ μόνος μας θησαυρὸς ὁ ὅποιος δὲν ἔχει φόβον ἀπὸ κλέπτας.

Ἀλεξάνδρειν

Νεοκλῆς

— Ὁ Σοφοκλῆς εἶπεν ἐν τῷ Αἴαντι :

Οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτὸν ὅστις κενάσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται.

Καὶ ὁμως, καὶ ὁμως . . .

Ζάκυνθος

Ἀθηναῖος

— Νὰ κλείεται κανεὶς εἰς τὸ μοναστήριον τῶν ἀναμνήσεων καὶ νὰ κάμνῃ τάχα τὸν ἀπελπισμένον, εἶνε εἶδος ὑποχονδρίας ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν πάσχω εὐτυχῶς.

Ἀθῆναι

Γεώργιος Εὐέλπιστος

— Κατὰ τὸν Βούλβερ : « Ἡ ἀνάμνησις εἶνε ὁ βρυκόλαξ τῆς εὐτυχίας. » Πῶς φοβοῦμαι τοὺς βρυκόλακας ! . . .

Κέρκυρα

Μία δειλὴ

— Εἶνε γλυκεῖα ἡ ἀνάμνησις, ἀλλ' ἡ γλυκύτης αὐτῆς ἔχει τι τὸ ναρκοῦν καὶ ἀποθαρρύνον, καὶ ἀπαμβλύνει πᾶσαν δρᾶσιν πᾶσαν κίνησιν ἐπὶ τὰ πρόσω. Εἶνε γλυκεῖα ἡ ἐλπίς, ἀλλ' ἡ γλυκύτης αὐτῆς ἐξεγείρει, ἐγκαρδιώνει, προκαλεῖ εἰς ἐνέργειαν. Ἡ μία εἶνε βαυκάλημα καὶ ἡ ἄλλη ἐμβατήριον. Ἐμβλημα τῆς ζωῆς καὶ τῆς προόδου εἶνε ἡ Ἑλπίς.

Μεσολόγγιον

Φοιτητὴς

Ὁ ἀπαιτιοδωρὸς ὄλων :

— Γλυκεῖα δὲν εἶνε ἡ ἐνθύμησις κατ' ἐμέ· εἶνε μάλιστα πικρὰ καὶ δριμύεια. Ὀμοιάζει κατὰ τοῦτο μετὰ τὰ ποτὰ ἐκεῖνα τὰ ὅποια πίνομεν μετὰ τὸ γεῦμα διὰ τὴν χώνευσιν. Ἐνθ' ἡ ἐλπίς, εὐαρεστοτέρα τὴν γεῦσιν, κατατάσσεται εἰς τὰ ὀρεκτικὰ καὶ πίνεται πρὸ τοῦ γεύματος. Καὶ τὰ δύο μόνον ἀποτελεσματὰ ἔχουν ὅτι καταστρέφουν τὸν στόμαχον. ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι δὲν θέλουν νὰ τὸ ἐννοήσουν.

Ναύπλιον

Νοῦς

Καὶ τὸ ἰδικόν μου συμπέρασμα, συνοψίζον ἐν μέρει ὅλας αὐτάς τὰς παντοδαπὰς γνώμας :

— Ἡ ἀνθρωπίνη εὐτυχία εἶνε δένδρον τὸ ὅποιον βυθίζει τὰς ρίζας του εἰς τὴν γῆν τῆς ἀναμνήσεως καὶ ἐκτείνει τοὺς κλάδους του πρὸς τὸν οὐρανὸν τῆς ἐλπίδος.

Δσ

